

**LOKALE STUDIESENTRA –
EN KILDE TIL
NYORIENTERING AV
VOKSNES KVALIFISERING?**

**Professor
Gunnar
Grepperud, U-
vett, UiT**

TO GRUNNLEGGENDE SPØRSMÅL:

1. Har vi behov for nytenkning og revitalisering for feltet "Voksnes kvalifisering"?
2. Hvordan kan voksnes kvalifisering styrkes og struktureres på en slik måte at det sikrer (det norske) samfunn relevant og nødvendig kompetanse?

TREKK VED FELTET- ET KRITISK BLIKK

- Et uryddig, uoversiktlig og retorisk felt
- - Tradisjonelt/ideologisert felt
- - Et "kunnskapsløst" felt
- - Et "usynlig" felt, en restkategori i utdanningspolitikken
- - Et prestisjeløst felt
- - Et felt for spesielle grupper og spesielt interesserte
- - For kortsiktig og prosjektfokusert
- - Passive utdanningsinstitusjoner og avventende arbeidsliv
- Stadig flere aktører
- Større grad av likhet
- Større grad av konkurranse om oppmerksomhet, deltakere, penger
- Reformen som forsvant

UTDANNINGSSYSTEMETS «FATTIGE FETTER»?

Everywhere in the world statements identify adult education as a key to the survival of humankind in the 21st century, attributing adult education with the magic to contribute positively to education for all ...

and yet, almost everywhere

in the world, adult education is a widely neglected and feeble part of the official educational scene (UNESCO 1997).

SAMFUNNSUTVIKLING OG KOMPETANSEBEHOV

- Kompetanse som individuelt og samfunnsmessige gode (mikro/makro)
- Økonomi- og arbeidsmarkedsperspektivet – den regionale utfordringen (demografi/teknologisk utvikling/globalisering/endring nedenfra)
- Kultur- og demokratiperspektivet
- Likestilling/utjevningsbegrunnelsen
- Overlevelses – og menneskerettighetsperspektivet

STUDIESENTRA OG REGIONAL UTVIKLING

HVA ER ET STUDIESENTER?

- Deskriptiv eller normativ definisjon?
- Et studiesenter er en mindre, prosjektorganisert, fleksibel og koordinerende enhet som skal legge til rette for utdanning og kompetanseutvikling i egen region. SF har *ingen permanente studietilbud*, men skal sørge for at regionen til en hver tid tilbys relevant utdanning til enkeltindivider, virksomheter og lokalsamfunn

HVA ER ET STUDIESENTER?

Lärcentra är i första hand en miljö för lärande och en mötesplats för studerande. Här finns studielokaler, gemensamhetsutrymmen, teknik, handledning, studievägledning, biblioteksresurser med mera.

Lärcentra förmedlar utbildning från främst universitet, högskola och yrkeshögskola. I samma lokaler förekommer ofta gymnasial vuxenutbildning, SFI, KY/Yrkeshögskoleutbildning mm som anordnas av lärcentret eller i näraliggande organisation/er.

Lärcentra kan därför se olika ut gällande utbud, lokaler, storlek Och inriktning.

OMFANG

- Finnes i de fleste svenske kommuner, frittstående eller sammen med annen VO - virksomhet
- Diskutert eller etablert i flertallet av norske kommuner, under litt ulike navn og organisatorisk tilknytninger

ORGANISERING/UTBREDELSE

- Vokser fram nedenfra, ingen nasjonal støtte
- Ildsjelenes domene – i allianse med lokale politikere
- Kommunalt basis-/prosjektfinansiert
- Nyetablering/påbygning/utvidelse
- Enkeltstående og/eller nettverk
- 'Studiesenteret. No
- ViN- nettverket

AMBISJONENE PÅ HELGELAND (1996):

- Heve kompetansen i den voksne befolkningen i regionen som grunnlag for å styrke arbeidsliv og gjøre regionen til et bedre sted å bo i.
- Finne modeller for organisering av livslang læring i regioner utenfor høgskolestedene.

KOMPETANSEAMBISJONENS «KINDEREGG»

- Tilgjengelighet
- Tilknytning
- Tilvekst

HVA VIL MAN OPPNÅ?

- Mål: Skape en kvalifiseringskultur i kommuner og regioner som grunnlag for å
 - styrke den enkeltes livsvilkår
 - sikre arbeidslivet relevant kompetanse for å sikre kvalitet, utvikling og omstilling
 - utjevne kompetansemessige forskjeller mellom individ, sektorer/næringer og regioner (jf. statistikkene)
- Målgrupper:
 - Lisa gikk til skolen, mens Per stod igjen å hang (da klokka klang) !

HVA VIL DET SI- FOR «LISA» OG «PER»?

- De skal, uansett bakgrunn og fase i livsløpet ha tilgang til relevante kvalifiseringstilbud.
- Motivasjon/støtte
- Vilkår
- Tilgjengelighet

HVORFOR SLIKE AMBISJONER - MASTERIDEENE

- Ideen om kompetansens betydning
- Ideen om å utvikle nedenfra

HVORFOR NYE LØSNINGER

- Tvilsomt om vi kommer så mye lengre med dagens voksenopplæring? Mer enn et volum/ressursproblem.
- Mer behov for ”ny kurs enn nye kurs”.

FUNKSJONER

- Megler,
- Møteplass
- Motor

MEGLERFUNKSJONEN

■ Skal:

- ivareta de oppgaver som er direkte knyttet til å få etablert og gjennomført et studietilbud:

- Identifisere behov

- Markedsføre behov

- Identifisere leverandører (U/H)

- Forhandle/samhandle om utvikling og gjennomføring

■ Noen erfaringer:

- større bredde ndg målgruppe og fag/nivå

- mer øye for sammenhenger mellom nivå

- Lett med nett?

MØTEPLASS- FAGLIG/SOSIALT FELLESKAP

- Hva er fleksibelt – behovet for møteplasser?
- Struktur/støtte/ frirom
- Undervisning og veiledning (fag/person)
- Læringsressurser
- Skape en læringskultur
- Motivering/rekruttering
- Pedagogisk entrepenørskap
- «Den nye folkeopplysningen»
- Studieadministrative oppgaver

MOTORFUNKSJONEN- "DEN REGIONALE INTERNOPPLÆRINGEN"

- Motivere og veilede individ, virksomhet og samfunn - karriere, kartlegging, utnytting
- Kartlegge, utrede og planlegge kompetanse
- Samordne utdanningsbehov
- Samordne kompetanseaktører
- Skape debatt og oppmerksomhet rundt kompetanse
- Rekruttere
- Nettverksbygging
- Fremstå som kompetanseinnovatør
- «Den usynlige oppgaven»

KARRIERESEENTER OPPLAND

- Veiledning
- Motivasjon og rekruttering for kvalifisering og opplæring
- Videregående opplæring for voksne
- Koordinering, utvikling og styrking av karriereveiledning
- Tilrettelegging for opplæring på alle nivå- møteplass for voksne studenter
- Samarbeid i nettverk og innhenting av kompetansebehov

NOEN +/- ERFARINGER MED STUDIESENTRA

- Rekrutterer nye grupper (voksne) til høyere utdanning (mest et offentlig anliggende)
- Anvender mange og ulike studiemodeller
- Styrker koblingen mellom det særegne og generelle
- Kvalifiserer arbeidskraft som blir
- Holder kompetansespørsmålet "varmt" i eget nærområde
- Viktig og kritisk samhandlingspart for universitet og høgskoler (megler og møteplass mer enn motor)
- Engasjement i kommuner, regioner og deler av høgre utdanning. MEN passive/kritiske statlige myndigheter

DEN ØKONOMISKE UTFORDRINGEN

- Hvem skal betale:
 - Kommune, fylke stat?
 - Utdanningsinstitusjoner?
 - De voksne?

- Hva skal det betales for?
 - Utdanninger
 - Service

SAMARBEIDSUTFORDRINGEN

- Samarbeid med utdanningsinstitusjonene
- Samarbeid med andre studie- læringssentra
- Samarbeid med voksenopplæringsfeltet (studieforbundene, kommunal/fylkeskommunal voksenopplæring, private aktører?)

KOMPETANSEUTFORDRINGEN

- Lokalkunnskap
- Lokalt nettverk
- Kompetanse om kompetanse
- Entreprenørkompetanse
- Didaktisk kompetanse

INTEGRASJONSUTFORDRINGEN

- Et studiesenter med samfunnsmessig legitimitet
- Et studiesenter som lokalsamfunnets verktøy
- Kompetanse og kvalifisering som alles ansvar

BALANSEUTFORDRINGEN

- Hvordan balansere mellom de mange oppgaver og funksjoner?

5 PEDAGOGISKE UTFORDRINGER I FLEKSIBEL HØYERE UTDANNING

Gunnar
Grepperud

1. TEKNOLOGI VS. PEDAGOGIKK

- IKT utviklingen
- IKT-retorikkens tese om «ny læring»
- Same shit new wrapping»?

2. INDIVIDUALISERING VS. LÆRINGSFELLESSKAP

- Med den teknologiske utviklingen individualiseres studiearbeidet. Det gjør det praktisk enklere for studentene og billigere og mindre arbeidskrevende for utdanningsinstitusjonene.
- Samhandling og læring gjennom samarbeid («danningsdialogen») viser seg utfordrende.
- Fra «sage on the stage» til «guide on the side»

3. «LEVD LIV VS. AKADEMISK LÆRING»

- Hvordan kobles akademisk kunnskap til de voksnes liv?
- Når blir erfaringsutveksling/erfaringsutbytte et problem?
- Fra erfaringsutveksling til teoritilkobling
- Hvordan får studentene anvendt sin kompetanse i jobb (kompetansemobilisering)?

5.SELVREGULERING VS. STYRING- «DU KAN STUDERE NÅR OG HVOR DU VIL»!

■ Hva er selvregulering?

- hvordan den enkelte kan/bør reflektere (metakognisjon) og styre sin egen læringsprosess
- sette seg realistiske mål
- strategisk planlegging – tidsplanlegging
- effektiv bruk av strategier for å organisere, kode og lagre informasjon/kunnskap
- Overvåke og reflektere over motivasjon, arbeid og kontekst
- Evne til å kontrollere og regulere motivasjon, innsats og kontekst
- mestringsopplevelse/-forståelse

HVORFOR SELVREGULERING- VOKSNES STUDIESITUASJON

- Jobber alene
- Begrenset faglig kontakt med medstudenter/lærere
- Kommer ofte i tillegg til alt annet
- Til dels «urytmisk» studiearbeid
- Familien som studiekontekst (støtte/ barriere – materielle, tidsmessige og kulturelle forutsetninger)
- Jobben som studiekontekst
- Forholdet mellom individuelle og

DIDAKTISKE KONSEKVENSER

- Forberede de voksne for studiesituasjonen
- Forberede de voksne studentene for læringssituasjonen
- Didaktiske utfordringer:
 - Curiosity
 - Challenge
 - Choice
 - Control
 - Collaboration

